

DANSKE C20-SELSKABER BETALER EN STOR DEL AF DERES SELSKABSSKAT I DANMARK

28-11-2019

AF OTTO BRØNS-PETERSEN | CEPOS |

EU-kommissionen ønsker med forslaget om en fælles, konsolideret selskabsskattebase i EU (CCCTB), samt forslaget om særskat på amerikanske IT-giganter, at selskabsskatteprovenuet i højere grad bør fordeles efter omsætning end – som i dag – efter, hvor selskaberne har deres overskud.

Notatet viser, at de største danske selskaber (C20-selskaberne¹) betaler 56 pct. af deres samlede selskabsskat i Danmark, mens kun 11 pct. af deres omsætning ligger her i landet.

Hvis selskabsskatteprovenuet blev fordelt efter omsætning, ville det for disse selskabers vedkommende medføre en mindreindtægt for statskassen på 14 mia.kr., svarende til en nedgang på knap 80 pct. Umiddelbart står den danske statskasse til at miste indtægter til andre lande.

Der er intet statistisk belæg for, at fremkomsten af IT-giganterne har ført til en mærkbar forfordeling af statskasserne uden for USA. Tværtimod viser en opgørelse i notatet, at selskabsskattebasen i procent af BNP stagnerer i USA, men vokser i de fleste OECD-lande, herunder Danmark.

Det er i fuld overensstemmelse med selskabsskattesystemets logik og praksis, at mange selskaber overvejende betaler skat i hjemlandet, hvor bl.a. patenter og rettigheder er placeret, og hvor der er ydet fradrag for udviklingsomkostningerne. Der eksisterer en veletableret international retsorden skabt af ikke mindst et omfattende bilaterale sæt af bilaterale dobbeltbeskatningsoverenskomster. Danske skattemyndigheder forfølger aktivt forsøg på f.eks. at udflage patenter.

Derimod er omsætningen et arbitrært og ikke-entydigt kriterium at fordele skatteprovenuet efter.

EU-kommissionens forslag til konsolideret selskabsskattebase er ikke god skattepolitik, er ikke i dansk interesse og bør fortsat afvises. Kommissionen og visse medlemslandes forslag til særbeskatning af IT-selskaber er desuden reelt protektionistisk handelspolitik, som Danmark fortsat bør afvise.

Selskabsskatten er en skat på den værditilvækst, som tilfalder ejerne. Der er derimod fradrag for den værditilvækst, som tilfalder de ansatte i form af løn og långiverne i form af renter. Selskabsskatten tilfalder i overvejende grad de lande, hvor værditilvæksten til ejerne bliver skabt. Et selskab, som har etableret et fast driftssted i et land, er skattepligtig hertil. Den indkomst, som knytter sig til patenter, varemærker og lignende – herunder IT-giganternes netværksrenter² – tilfalder typisk det

---

¹ Der er dog set bort fra A.P. Møller Mærsk som følge af selskabets kulbrintevirksomhed, der regnskabsmæssigt ikke umiddelbart kan udskilles (se nedenfor).

² Et netværksrente er den indkomst, ejeren af et netværk kan opnå, og som typisk vokser med netværkets størrelse. Se i øvrigt (Brøns-Petersen 2018)

land, hvor de hører hjemme. Det vil i høj grad sige i selskabernes hjemlande. Selskaber, der forsøger at flytte patenter mv., vil typisk, herunder i Danmark, blive mødt med et skattekrav. Ellers ville der være en stærk tilskyndelse til at placere udviklingsomkostninger i lande med høj selskabsskat (og dermed høj fradragsværdi) og indtægterne i lavskattelande.

Navnlig EU-kommissionen har imidlertid i flere sammenhænge promoveret at anvende bl.a. omsætningen som kriterium for fordelingen af selskabsskatteprovenuet mellem lande i stedet for overskuddet. EU har dog begrænset myndighed på skatteområdet, hvor det derimod er medlemslandene, som har kompetencen. Beslutninger på skatteområdet kræver ifølge EU-traktaten enstemmighed, netop for at beskytte medlemsstaternes suverænitet på skatteområdet. Det sikrer bl.a., at EU ikke frit kan etablere og dimensionere sine egne skatteindtægter, men er afhængig af betalinger fra medlemsstaterne. Interessen for skatteområdet kan således bunde i en konstitutionel interesse i at udvide Kommissionens beføjelser.

Den daværende Kommission fremlagde i 2011 et forslag til en fælles konsolideret selskabsskattebase (CCCTB). Modellen var oprindeligt tænkt som en administrativ lettelse for store selskaber med grænseoverskridende aktivitet i flere EU-lande og skulle derfor være frivillig at anvende. Dermed behøvede selskaberne kun at anvende ét regelsæt til at opgøre den skattepligtige indkomst. Modellen indebærer samtidig, at ligningen og opkrævningen kun sker i moderselskabets hjemland. Et luxembourgsk selskab skal eksempelvis afregne sin samlede skat i EU med de luxembourgske skattemyndigheder, som derefter fordeler pengene mellem medlemslandene efter en fordelingsnøgle. Fordelingsnøglen baserer sig på omsætning og beskæftigelse fordelt på medlemslandene.

Forslaget har været fremført flere gange, herunder i forbindelse med de historier, der har været i pressen om bl.a. Luxleak-skandalen. Det til trods for, at modellen som sagt var tænkt som en frivillig ordning for at lette virksomhedernes administrative byrde, og til trods for at den reelt ville forøge mulighederne for at give ulovlige skatterabatter som i det luxembourgske tilfælde.

I Kommissionens seneste forslag lægges op til en to trins-proces, hvor konsolideringen af et selskabs indkomster til én skattebase først kommer i anden fase. I første fase opgøres selskabsskattegrundlaget for et selskab i hvert land for sig, men efter det fælles regelsæt. I anden fase er det derimod fortsat hensigten at konsolidere skattegrundlaget og fordele provenuet efter en fordelingsnøgle baseret på bl.a. omsætning³.

Kommissionen har desuden fremlagt et forslag til en særskat, der skal ramme amerikanske IT-selskaber. Ifølge forslaget skal der på lang sigt indføres en ny fordelingsnøgle for selskabsskatteprovenuet, som i højere grad baserer sig på omsætningen. På kort sigt – hvilket realistisk set vil sige i en

---

³ For en nærmere gennemgang af Kommissionens forslag samt af logikken bag, at selskabsskatten primært tilfalder selskabets hjemland, se Brøns-Petersen (2018).

betydelig periode – pålægges IT-selskaberne en særlig omsætningskat i EU på 3 pct. Frankrig har allerede på egen hånd indført en sådan særskat.

Forslaget om en mere omsætningsbaseret fordeling af beskatningen har ligeledes været lagt på bordet i forbindelse med drøftelserne i OECD-regi om baseerosion og flytning af overskud (BEPS). Der er således skitseret en række principper, som senere skal udmøntes i et mere konkret forslag (OECD 2019). Der lægges op til, at nogle af skatteindtægterne fra selskaber med store ”overnormale” overskud, men uden fast driftssted i lande, hvor de har stor omsætning, skal tildeles disse lande. Ordningen retter sig ikke alene mod IT-selskaber, men også bl.a. selskaber der henvender sig elektronisk til forbrugere i udlandet. Det er således tænkeligt, at en sådan ordning vil kunne omfatte en lang række andre sektorer, hvor selskaberne minder om IT-selskabernes forretningsmodel.

LØVERNES KAMP OM DET DØDE KØD

I udgangspunktet handler spørgsmålet om fordeling af selskabsskatteprovenuet ikke om, hvor meget, men hvor selskaberne skal betale skat. Det er primært en strid mellem statskasser. Det er populært sagt løvernes kamp om det døde kød. For selskaberne er det derimod mindre afgørende, om skatten betales i det ene land eller det andet.

Når det gælder IT-giganter, er fokus primært på, om især de europæiske lande bliver forfordelt i forhold til de amerikanske skattemyndigheder.

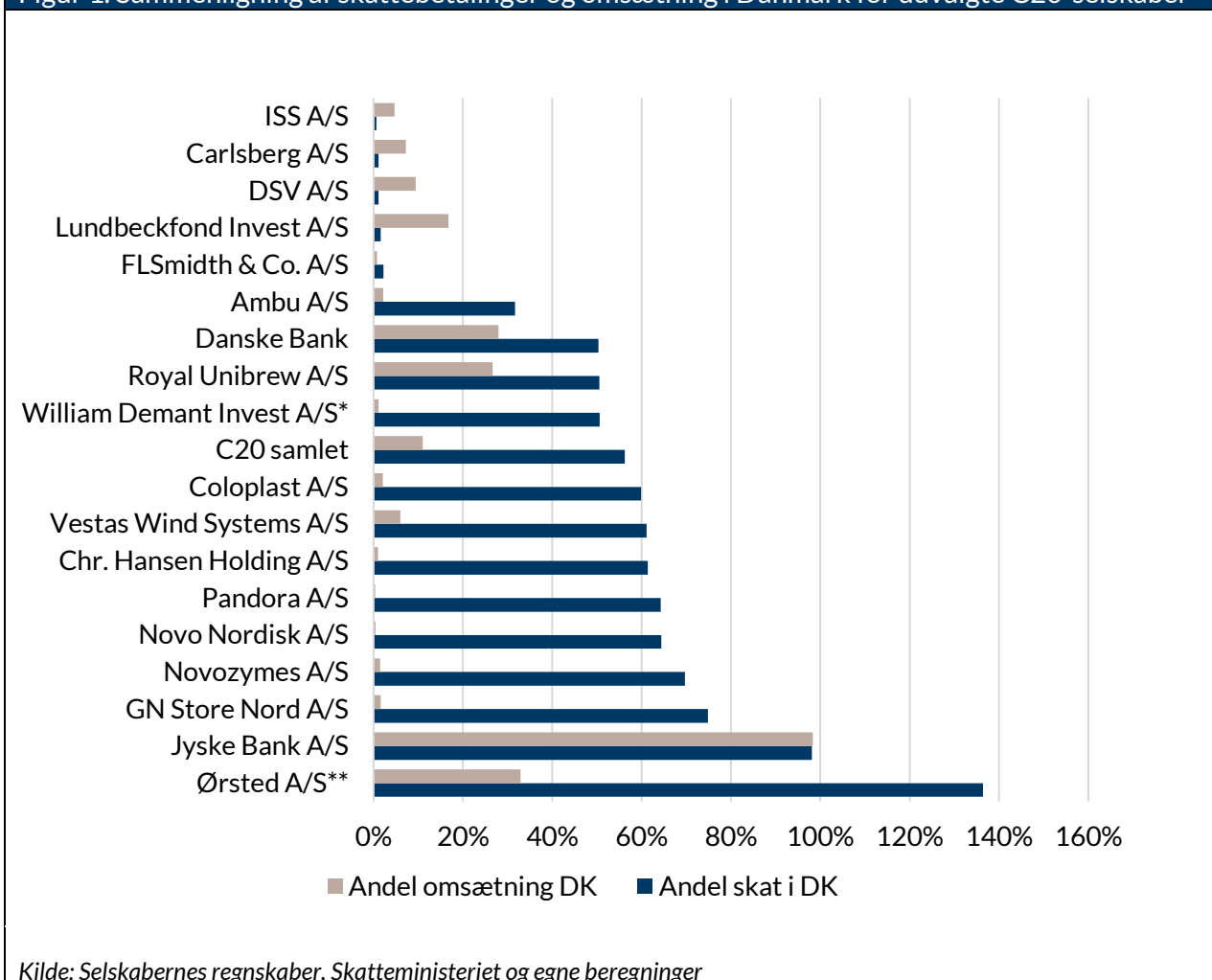
Både en særskat på IT-giganters omsætning og en overgang til at benytte omsætning som fordelingsnøgle for skatteprovenuet kan få alvorlige, negative konsekvenser for både den danske statskasse og muligvis også for danske selskaber.

DANSKE C20-SELSKABER BETALER MEGET MERE SKAT I DANMARK END DERES OMSÆTNING TILSIGER

Årsagen til, at de danske myndigheder vil kunne miste provenu, er, at mange store danske selskaber på afgørende punkter minder om IT-giganterne. Hvor en væsentlig del af IT-giganternes overskud stammer fra netværksrente fra en elektronisk platform, baserer danske selskaber sig i høj grad på patenter og varemærker.

I figur 1 er angivet de danske C20-selskabers andel af henholdsvis skat og omsætning i Danmark (opgørelsen omfatter dog ikke Maersk⁴). Selskaberne under ét betaler 56 pct. af deres samlede globale selskabsskat i Danmark. Kun 11 pct. af deres omsætning finder imidlertid sted her i landet. De betalte i alt 17,7 mia.kr. i dansk selskabsskat. Hvis selskabernes skattebetaling var baseret på omsætning i stedet, ville det isoleret set have medført 14 mia.kr. mindre i skatteprovenu fra disse selskaber. Der ville dog også være ekstrairndtægter fra udenlandske selskaber med stor omsætning i Danmark uden fast driftssted her, men fordi den danske erhvervsstruktur i så høj grad er baseret på patenter og lignende rettigheder, er der risiko for en betragtelig nettooverførsel til udenlandske statskasser.

Figur 1. Sammenligning af skattebetalinger og omsætning i Danmark for udvalgte C20-selskaber

⁴ Mærsk havde i perioden væsentlige indtægter fra kulbrintevirksomhed i bl.a. Nordsøen. Kulbrintevirksomhed er typisk omfattet af særlige skatter – i Danmark af kulbrinteskate (og tidligere produktionsafgifter og statsdeltagelse) samt et tillæg til selskabsskatteprocenten. Den særlige beskatning gør det vanskeligt meningsfyldt at opgøre selskabsskattebyrden isoleret, og derfor er selskabet ikke medtaget i opgørelsen.

Opgørelsen er baseret på selskabernes regnskaber. Selskabsskatten er dog normalt kun oplyst samlet i regnskabet, mens fordelingen på enkeltlande ikke fremgår. Derfor er oplysningerne om den danske skat hentet i de åbne skattelister, som Skatteministeriet offentliggør. Det er vigtigt at understrege, at de skattemæssige posteringer bag den samlede skatteopgørelse i regnskabet kan variere mellem selskaber og i forhold til skattelisten. Opgørelsen kan derfor kun betragtes som en indikator. Desuden kan skattebetalingen svinge betydeligt fra år til år, afhængig af om selskaberne har overskud i driften og store afskrivninger på investeringer. Der tegner sig dog ikke desto mindre et meget markant billede: For de fleste selskaber udgør skattebetalingen i Danmark en væsentligt større andel end omsætningen.

Der er flere grunde til, at det er naturligt, at skatteandelen overstiger omsætningsandelen i det land, selskaberne hører hjemme. For det første kan der være en tendens til, at aktiviteten i udlandet er af nyere dato end hjemme og derfor præget af større nyinvesteringer og afskrivninger. Skattebetalingen vægter typisk tungere i mere modne selskaber. For det andet er C20-selskaberne i høj grad baseret på varemærker og patenter udviklet og placeret i Danmark. Der har været ydet fradrag for udviklingsomkostningerne i Danmark, og i den udstrækning værdien af produkterne er knyttet til patenter og rettigheder er en stor del af den reelle værditilvækst også placeret her. Et selskab, som ønsker at udflage f.eks. et patent, vil blive beskattet af de danske myndigheder for at fastholde disse indtægter. Selv om f.eks. en dansk medicinalvirksomhed sælger de fleste af sine medikamenter i udlandet, kan værdien ikke siges at være skabt dér. Se Brøns-Petersen (2018) for en nærmere diskussion af værdiskabelse og lokalisering.

Selskaber baseret på patenter og andre rettigheder er ofte organiseret med salgs- og produktionsselskaber i udlandet med begrænsede lokale overskud. Det står ikke selskaberne frit for at placere overskuddet i de enkelte lande. Tværtimod skal virksomhedsinterne handler ske til armslængdepriser, og der kræves en omfattende *transfer pricing*-dokumentation. Det er således i høj grad de danske myndigheders håndhævelse af reglerne, som fører til fordelingen af danske selskabers skattebetaling.

Selv om der alene indføres en omsætningsbaseret skat på IT-giganter isoleret, vil det alligevel også kunne ramme Danmark, hvis den amerikanske regering vælger at svare igen med at indføre lignende skatter på europæiske virksomheder. Den nuværende præsident bærer ikke præg af frygt for at eskalere handelskonflikter m.m. Desuden har Danmark som lille land begrænset indflydelse på internationale aftaler om f.eks. beskatning. Såfremt der på et tidspunkt måtte indgås en internationale aftale om en ændret fordelingsnøgle baseret på omsætning, er det langt mere sandsynligt, at store lande som USA vil kunne få tilgodeset sine interesser end et marginalt land som Danmark. Endelig har Danmark udvidet sin selskabsskattebase i betydeligt omfang. Det gælder bl.a. strammere regler for international sambeskatning og begrænsning af adgangen til at fratække renter. En harmonisering af beskatningen vil med stor sandsynlighed gøre den danske skattebase smallere.

RISIKO FOR DÅRLIGERE BESKYTTELSE MOD DOBBELTBESKATNING

Selv om striden i første omgang er mellem statskasser om fordelingen af et givent provenu, indebærer introduktionen af omsætningsbaserede skatter en øget risiko for selskaberne. Det skyldes, at det eksisterende værn mod dobbeltbeskatning kan blive udvandet. Alene risikoen for dobbeltbeskatning vil kunne afholde selskaber fra at foretage investeringer og aktiviteter internationalt. Dermed kan det skade produktiviteten generelt. Det vil smitte negativt af på lønningerne i den private sektor. Da lønninger i den offentlige sektor og overførselsindkomster over tid følger den private lønudvikling, vil der være en generel afsmitning på den samlede økonomi.

Der eksisterer i dag et vidt forgrenet netværk af bilaterale dobbeltbeskatningsoverenskomster mellem de fleste lande, forhandlet på plads gennem en meget lang årrække. Overenskomsterne indeholder bestemmelser, som sikrer, at den samme indkomst ikke selskabsbeskattes flere steder. Hvis der indføres omsætningsbaserede skatter, som afviger fra traditionel selskabsskat, er beskyttelsen mindre sikker. Særligt da udgangspunktet for de nye skatter er at ændre fordelingen af provenu mellem landene, er der risiko for, at der ikke kan opnås enighed.

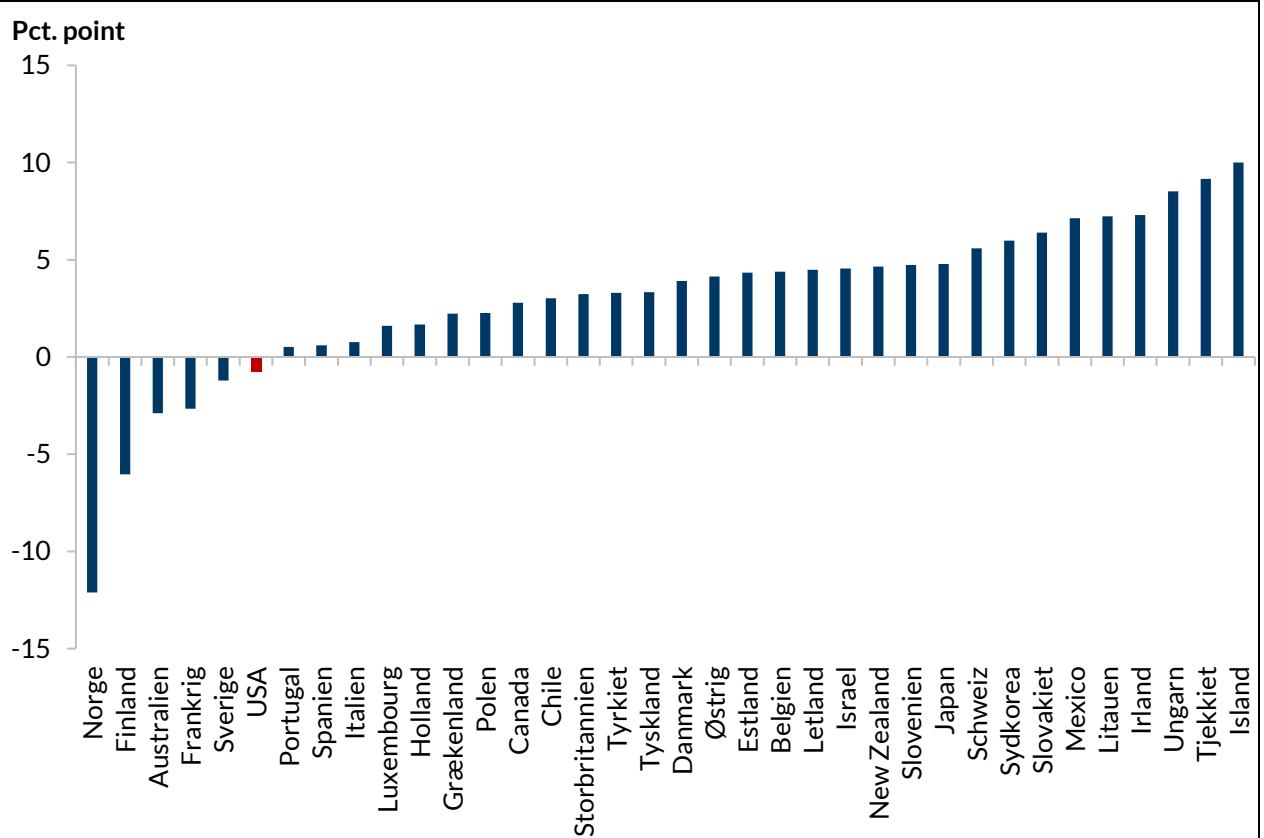
Dobbeltbeskatningsoverenskomsterne udgør i sig selv en meget vigtig international retsorden, som nye beskatningsformer altså kan bringe i fare. Overenskomsterne er tidskrævende at genforhandle.

INGEN TEGN PÅ, AT SELSKABSSKATTEBASERNE ER UNDER PRES FRA USA

Forslagene om særskatter på IT-giganter bygger som sagt på en opfattelse af, at netop denne type selskaber vil blive beskattet uden for de lande, hvor deres omsætning er placeret. Med den voksende økonomiske betydning af IT-netværksvirksomheder kommer disse lande dermed under pres.

Der er imidlertid intet tegn på et sådant pres. Tværtimod udgør selskabsskattebasen en voksende andel af BNP i de fleste OECD-lande, mens den stagnerer i USA. Selskabsskattebasen er den indkomstmasse, som selskabsbeskattes. Som det fremgår af figur 2, er den amerikanske selskabsskattebase faldet marginalt med 0,7 pct. af BNP fra 2000 til 2017, mens den til sammenligning er steget med 3,9 pct. af BNP i Danmark. Kun fire lande ud over USA har udvist fald i perioden.

Figur 2. Ændring i selskabsskattebasen, OECD-lande, 2000-2017

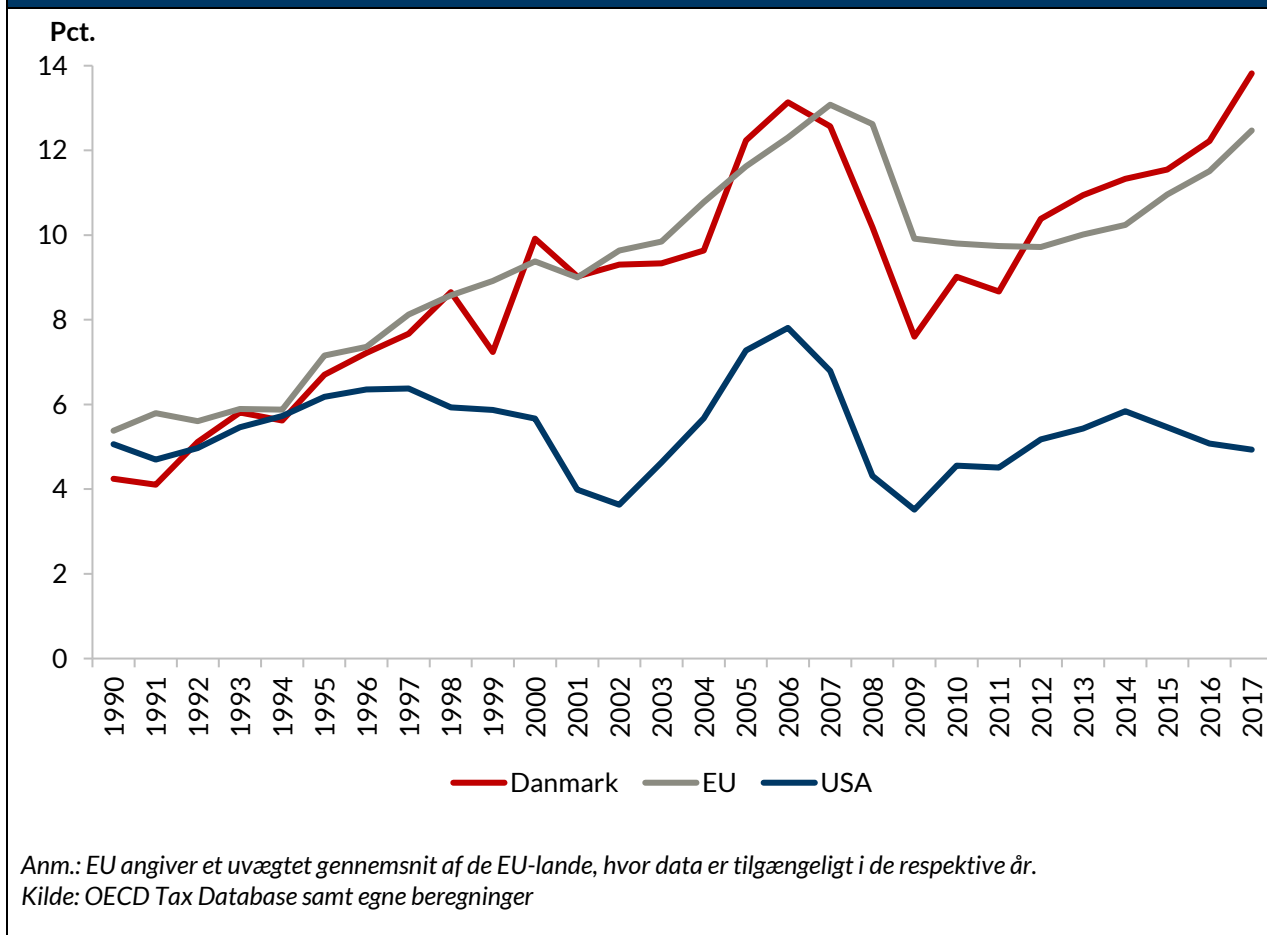

Anm.: For Australien og Grækenland er ændringen fra 2000-2016, mens det for Mexico er fra 2002-2017.
 Kilde: OECD Tax Database samt egne beregninger

Fremkomsten af IT-giganterne er sket i løbet af perioden (Amazon er stiftet i 1994, Google i 1998 og Facebook i 2004, men den store vækst ligger efter årtusindskiftet).

Billedet bekræftes ved at betragte den mere detaljerede udvikling over tid. I figur 3 er angivet selskabsskattebasen i procent af BNP i henholdsvis USA, EU-landene (uvejet) og Danmark fra 1990 til

Figur 3. Udviklingen i selskabsskattebasen for Danmark, EU og USA, 1990-2017

2017. I 1990 udgjorde selskabsskattebasen omtrent samme andel – 5 pct. – i EU og USA. Det amerikanske niveau har fulgt en flad trend, så andelen i 2017 var omtrent uændret, hvorimod andelen er vokset til over det dobbelte i EU. Danmark afviger ikke væsentligt fra EU-gennemsnittet. Alle tre områder er præget af markante udsving op til og efter finanskrisen, men uden bryde den voksende trend i Europa og den stagnerende i USA.

Det er vigtigt at understrege, at udviklingen i selskabsskattebaserne afspejler en række forskellige forhold. USA har helt frem til den amerikanske skattereform i 2018 valgt ikke at deltage i den internationale selskabsskattekonkurrence (hvorefter den rekordhøje sats er sænket markant). USA har ligeledes ændret de regler, som tilskyndede internationale virksomheder til at hjemtage deres overskud meget langsomt til amerikansk beskatning. I Europa er tendensen derimod i hele perioden gået i retning af lavere satser og bredere skattebaser – ikke mindst den danske base er udvidet betydeligt (Brøns-Petersen 2017). Skattebasernes størrelse er desuden påvirket af, at selskabssektoren i mange lande har udgjort en voksende del af økonomien, bl.a. på grund af privatiseringer.

Det er imidlertid afgørende, at IT-giganternes fremkomst foreløbig ikke har været i stand til at rokke ved den trendmæssige udvikling, hvor USA stagnerer og EU vokser. I Danmark er skattebasen tilmed historisk høj i forhold til BNP.

Anbefaling

Det er ikke i dansk interesse at støtte bl.a. EU-Kommissionens bestræbelser på at basere fordelingen af den generelle selskabsbeskatning på omsætningskriterier samt indføre særlige omsætnings-skatte på amerikanske IT-netværksselskaber. Det samme gælder, hvis OECD-sekretariatet fremlægger en lignende model.

De store danske selskaber minder om IT-selskaberne ved at have en stor del af deres skattebetaling i forhold til deres omsætning placeret i hjemlandet. Dermed står de danske skattemyndigheder til at miste provenu ved et givent skattniveau.

En særskat på IT-selskaber er en optrapning af en i forvejen skadelig protektionistisk transatlantisk handelskonflikt. Danmark ovenikøbet et lille land med en stor udenrigshandel og beskedne muligheder for at hævde sig i en sådan konflikt.

EU-traktaten placerer suveræniteten på skatteområdet hos medlemslandene med krav om enstemighed ved beslutninger på fællesskabsniveau. Danmark bør ikke bidrage til at ændre disse rammer hverken direkte eller indirekte.

Referencer

- Brøns-Petersen, Otto. 2017. "30 Years of Tax Reforms: How Much Impact on Danish Growth?" I *Taxation in Crisis: Tax Policy and the Quest for Economic Growth*, redigeret af Dimitrios D. Thomakos og Konstantinos I. Nikolopoulos, 121–44. Palgrave Macmillan Studies in Banking and Financial Institutions. Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-65310-5_6.
- . 2018. "EU's jagt på google og facebook er reelt trump-politik". *CEPOS arbejdspapir*, nr. 58 (december): 17.
- OECD. 2019. "Public Consultation Document: Secretariat Proposal for a 'Unified Approach' under Pillar One (9 October - 12 November 2019)". OECD. <https://www.oecd.org/tax/beps/public-consultation-document-secretariat-proposal-unified-approach-pillar-one.pdf>.

Bilagstabel 1. Skattebetalinger og omsætning i 2017 fordelt på C20-selskaber (mio. kr.)

Virksomhed	Total skat	Skat i DK	Omsætning i alt	Omsætning i DK
Novo Nordisk A/S	10.550	6.798	111.696	447
Danske Bank	5.388	2.713	48.149	13.461
Ørsted A/S**	1.765	2.408	59.504	19.563
Vestas Wind Systems A/S	2.225	1.360	47.303	2.837
Pandora A/S	1.899	1.221	22.752	75
Jyske Bank A/S	859	843	9.850	9.688
Coloplast A/S	1.153	690	15.528	318
Novozymes A/S	756	527	14.531	208
William Demant Invest A/S*	626	317	20.512	228
Chr. Hansen Holding A/S	499	306	7.926	79
GN Store Nord A/S	382	286	5.615	89
Royal Unibrew A/S	225	114	6.384	1.703
Ambu A/S	92	29	2.355	50
Lundbeckfond Invest A/S	1.785	28	35.371	5.929
Carlsberg A/S	1.458	16	60.655	4.366
DSV A/S	785	9	74.901	7.052
FLSmidth & Co. A/S	379	8	17.999	136
ISS A/S	619	4	73.577	3.426
I alt	31.445	17.677	634.608	69.655

Anm: *Tal fra 2018. Andel af omsætning er et estimat. I 2018 havde William Demant Invest A/S 1,41% af deres omsætning i Danmark. **Negativ skat uden for Danmark.

Kilde: Selskabernes regnskaber, Skatteministeriet og egne beregninger

Bilagstabel 2. Skattebetalings- og omsætningsandele i 2017 fordelt på C20-selskaber (pct.)

Virksomhed	Andel skat i DK (pct.)	Andel omsætning DK (pct.)
Ørsted A/S*	136	33
Jyske Bank A/S	98	98
GN Store Nord A/S	75	2
Novozymes A/S	70	1
Novo Nordisk A/S	64	0
Pandora A/S	64	0
Chr. Hansen Holding A/S	61	1
Vestas Wind Systems A/S	61	6
Coloplast A/S	60	2
C20 samlet	56	11
William Demant Invest A/S**	51	1
Royal Unibrew A/S	51	27
Danske Bank	50	28
Ambu A/S	32	2
FLSmidth & Co. A/S	2	1
Lundbeckfond Invest A/S	2	17
DSV A/S	1	9
Carlsberg A/S	1	7
ISS A/S	1	5

Virksomhed	Andel skat i DK (pct.)	Andel omsætning DK (pct.)
Ørsted A/S*	136	33
Jyske Bank A/S	98	98
GN Store Nord A/S	75	2
Novozymes A/S	70	1
Novo Nordisk A/S	64	0
Pandora A/S	64	0
Chr. Hansen Holding A/S	61	1
Vestas Wind Systems A/S	61	6
Coloplast A/S	60	2
C20 samlet	56	11
William Demant Invest A/S	51	1
Royal Unibrew A/S	51	27
Danske Bank	50	28
Ambu A/S	32	2

FLSmidth & Co. A/S	2	1
Lundbeckfond Invest A/S	2	17
DSV A/S	1	9
Carlsberg A/S	1	7
ISS A/S	1	5
Anm: *Negativ skat uden for Danmark.		
**Tallene er estimeret baseret på tal fra 2018		
Kilde: Selskabernes regnskaber, Skatteministeriet og egne beregninger		